

Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa
Mniejszości narodowe – szansą, wyzwaniem czy zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego?

zorganizowana przez
**Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy,
Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie
Uniwersytetu w Białymstoku i
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku**

28-30 kwietnia 2016 roku

(Dom Kultury Polskiej w Wilnie, ul. Naugarduko 76)

PROGRAM KONFERENCJI

Partnerzy konferencji:

Polski Uniwersytet na Obczyźnie;
Europejska Federacja Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych;
Europejskie Stowarzyszenie Nauk o Bezpieczeństwie (*EUROPEAN ASSOCIATION for SECURITY - EAS*);
Towarzystwo Naukowe Płockie;
Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku;
Dom Kultury Polskiej w Wilnie.

Dzień pierwszy – 28 kwietnia 2016 roku (czwartek)

14.00 - 15.30 Rejestracja uczestników konferencji

(Hol w Domu Kultury Polskiej w Wilnie, ul. Naugarduko 76)

15.30 - 16.15 Uroczyste otwarcie konferencji oraz wystąpienia gości honorowych:

Wicemarszałek Sejmu Republiki Litewskiej **Jarosław Narkiewicz**

Dyrektor Departamentu Mniejszości Narodowych przy Radzie Ministrów Republiki Litewskiej **dr Vida Montvidaitė**

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny RP w Republice Litewskiej **Jarosław Czubiński**
Przewodnicząca Rady Wspólnot Narodowych Litwy **Gunta Rone**

16.15 - 19.15 Sesja I - plenarna (Sala Koncertowa)

Przewodniczą: prof. dr **Henryk Malewski** (SNPL, Litwa), prof. nadzw. dr hab. **Jarosław Wolkonowski** (UwB, Polska - Litwa), prof. nadzw. dr hab. **Andrzej Urbanek** (APS, Polska)

1. **Prof. zw. dr hab. Marceli Kosman** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
Między ksenofobią i ksenofilią. Stosunek do mniejszości etnicznych w dziejach Polski.
2. **Prof. dr hab. Waldemar Paruch** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska)
Czynnik etniczny w procesie koncentracji i rywalizacji politycznej w Europie Środkowej i Wschodniej.
3. **Prof. dr hab. Alvydas Nikžentaitis** (Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa)
Polska mniejszość narodowa na Litwie jako zagrożenie bezpieczeństwa narodowego?
4. **Prof. dr hab. Zbigniew Kurcz** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Mniejszości narodowe w ruchu – jako subiekt i obiekt.
5. **Prof. nadzw. dr hab. Leszek F. Korzeniowski** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Polska)
Bezpieczeństwo obywatelskie i bezpieczeństwo narodowe: pomiędzy Wschodem a Zachodem.
6. **Dr Rimantas Miknys** (Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa)
Józef Mackiewicz, Michał Römer a sprawa lituanizacji Wileńszczyzny w latach 1939-1940.

Dyskusja

19.30 - Kolacja integracyjna w restauracji Domu Kultury Polskiej „Pan Tadeusz”

Dzień drugi - 29 kwietnia 2016 roku (piątek)

9.00 – 11.00 Sekcja I (Sala Koncertowa)

Mniejszości narodowe – czy historia *magistra vitae est*?

Moderatorzy - dr hab. **Joanna Januszewska-Jurkiewicz** (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska), dr hab. **Henryka Ilgiewicz** (SNPL i Instytut Badań Kultury Litwy, Wilno, Litwa)

1. **Prof. dr hab. Piotr Majer** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska)
Mniejszości narodowe w II Rzeczypospolitej a bezpieczeństwo wewnętrzne państwa – spojrzenie syntetyczne.
2. **Dr hab. Joanna Januszewska-Jurkiewicz** (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska)
Polacy na Litwie – Litwini w Polsce. Retorsje w polityce wobec mniejszości narodowych w okresie międzywojennym.
3. **Prof. dr hab. Mikołaj Iwanow** (Uniwersytet Opolski, Polska)
Aspekty prawne polskiej autonomii w Związku Sowieckim 1925 - 1935.
4. **Dr hab. Henryka Ilgiewicz** (SNPL i Instytut Badań Kultury Litwy, Wilno, Litwa)
Rola Białoruskiego Towarzystwa Naukowego w formowaniu świadomości narodowej białoruskiej mniejszości narodowej w okresie międzywojennym.
5. **Dr hab. Krzysztof Nowak** (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska)
W cieniu historycznych sporów. Przemiany etniczne a problemy realizacji prawodawstwa mniejszościowego na pograniczu czesko-polskim.
6. **Dr Mikołaj Brenk** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
Swoi czy obcy? Mniejszości narodowe w społecznościach miast Wielkopolski w latach 1945-1948.

11.00 - 11.30 Przerwa na kawę

11.30 – 14.15 Sekcja II (Sala Koncertowa)

Mniejszości narodowe we współczesnej doktrynie i historiografii

Moderatorzy - prof. dr hab. **Zdzisław Julian Winnicki** (Uniwersytet Wrocławski, Polska), doc. dr **Irena Mikłaszewicz** (SNPL, Uniwersytet Witolda Wielkiego, Kowno, Litwa)

1. **Prof. dr hab. Zdzisław Julian Winnicki** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Polacy na Białorusi we współczesnej doktrynie i historiografii białoruskiej.
2. **Prof. dr hab. Michał M. Kosman** (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Polska)
Mniejszość niemiecka w Rosji - przeszłość i teraźniejszość.
3. **Doc. dr Irena Mikłaszewicz** (SNPL i Uniwersytet Witolda Wielkiego, Kowno, Litwa)
Niektóre aspekty sowieckiej polityki narodowościowej na Litwie w latach 1940, 1944 – 1990.

4. **Dr Zbigniew Siemak** (Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku, Polska)
Mniejszości narodowe i wyznaniowe w Policji Państwowej w II Rzeczypospolitej.
5. **Dr Olgierd Górecki** (Uniwersytet Łódzki, Polska)
Rola mniejszości narodowych według komunitarian.

Dyskusja

14.15 - 15.15 Przerwa obiadowa

9.00 - 11.00 Sekcja III (Sala 305)

Status prawny mniejszości narodowych w kontekście bezpieczeństwa narodowego

Moderatorzy – dr hab. **Piotr Krzysztof Marszałek** (UWr, Wrocław, Polska), dr **Elżbieta Kuzborska** (SNPL, Wilno, Litwa)

1. **Dr hab. Piotr Krzysztof Marszałek** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Status prawny mniejszości narodowych w Polsce. Jego geneza i ewolucja w świetle rozwiązań prawnych.
2. **Dr hab. Artur Ławniczak** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Majorytokracja a mniejszości narodowe w prawie politycznym.
3. **Dr Grzegorz Pietrek** (Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, Polska)
Status imigranta w świetle prawa polskiego. Implikacje dla systemu bezpieczeństwa publicznego.
4. **Dr Wojciech Lis** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)
Ochrona mniejszości narodowych i etnicznych w prawie polskim w kontekście współczesnych zagrożeń spowodowanych ruchami migracyjnymi.
5. **Dr Elżbieta Kuzborska** (SNPL, Wilno, Litwa)
Ochrona mniejszości narodowych w państwach bałtyckich w kontekście wyzwań współczesnej Europy.
6. **Mgr Ewelina Tarkowska** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska)
Ustawodawstwo francuskie wobec polskich uchodźców politycznych w latach 1832-1856.

11.00 - 11.30 Przerwa na kawę

11.30 – 14.15 Sekcja IV (Sala 305)

Mniejszości narodowe w świadomości społecznej i polityce narodowej

Moderatorzy - dr **Grażyna Kędzierska** (NWSP, Białystok, Polska), prof. dr hab. **Romuald Brazis** (SNPL i USPV, Wilno, Litwa)

1. **Dr Joanna Ważniewska** (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska)
Mniejszości narodowe jako szansa, wyzwanie i zagrożenie dla bezpieczeństwa społecznego w XXI wieku.
2. **Dr Agnieszka Hendo-Milewska** (Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku, Polska)
Jednych lubimy, drugich nienawidzimy: obraz mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce na granicy Unii Europejskiej.
3. **Mgr Joanna Rachwał** (Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn, Wielka Brytania)
Mniejszości narodowe w Londynie – stan obecny badań.
4. **Mgr Adam Chajewski** (Klub na rzecz Europy Środkowo-Wschodniej przy Uniwersytecie Warszawskim, Polska)
Alternatywna koncepcja roli mniejszości polskiej w stosunkach dwustronnych na obszarze giedroyciowskiego ULB.
5. **Prof. dr hab. Romuald Brazis** (SNPL i USPV, Wilno, Litwa)
I szansą, i zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego jest większość narodowa.

Dyskusja

14.15 - 15.15 Przerwa obiadowa

15.15 - 17.00 Sekcja V (Sala Koncertowa)

Ruchy migracyjne jako źródło zagrożeń bezpieczeństwa

Moderatorzy - prof. nadzw. dr hab. **Janusz Gierszewski** (APS, Słupsk, Polska), prof. nadzw. dr hab. **Mieczysława Zdanowicz** (UwB, Białystok, Polska-Litwa)

1. **Prof. nadzw. dr hab. inż. Józef Zawadzki** (Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, Polska)
Współczesne źródła masowej emigracji a implikacje dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej.
2. **Prof. nadzw. dr hab. Janusz Gierszewski** (Akademia Pomorska w Słupsku, Polska), **mgr Józef Pruchniak** (Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni, Polska)
Zagrożenia migracyjne w dziedzinie bezpieczeństwa społecznego państwa.
3. **Dr Grażyna Kędzierska**, (Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku, Polska) **mgr Robert Łachacz** (Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej RP)
Polskie nastroje społeczne wobec zjawiska migracji.
4. **Dr Justyna Olędzka** (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)
Diaspory jako źródło niestabilności regionalnej na obszarze poradzieckim.

5. **Dr Mieczysław Koziński** (Akademia Pomorska w Słupsku, Polska)
Mniejszość ukraińska w Polsce.
6. **Mgr Tomasz Bożerocki** (SNPL, Uniwersytet Wileński, Litwa)
Patriotyzm Polaków na Litwie. Czyżby wybór między Polską a Litwą?

17.00 - 17.30 Przerwa na kawę

17.30 - 19.30 Sekcja VI (Sala Koncertowa)

Mniejszości narodowe a kreowanie przestrzeni bezpieczeństwa

Moderatorzy - prof. nadzw. dr hab. **Zdzisław Zagórski** (UWr, Wrocław, Polska), prof. nadzw. dr hab. **Jarosław Wołkonowski** (SNPL i UwB, Wilno, Litwa - Polska)

1. **Prof. nadzw. dr hab. Zdzisław Zagórski** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Enklawy etniczne i cywilizacyjne we współczesnym świecie.
2. **Dr Tomasz Pączek** (Akademia Pomorska w Słupsku, Polska)
Polityka władz PRL i III RP wobec mniejszości romskiej.
3. **Dr Monika Bartnik** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)
Status prawny mniejszości narodowych i etnicznych a bezpieczeństwo państwa.
4. **Mgr Maciej Trojnar** (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
Znaczenie partii mniejszości narodowych w systemach parlamentarnych wybranych państw europejskich.
5. **Mgr Krystyna Wojciukiewicz** (EFHR, Wilno, Litwa)
Przestrzeganie praw człowieka na Litwie w latach 2014 – 2015. Prawa mniejszości narodowych na Litwie.
6. **Mgr Danuta Kalinowska** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska)
Działania profilaktyczne ukierunkowane na propagowanie tolerancji wobec mniejszości narodowych i wyznaniowych na terenie RP realizowane w pracy prewencyjnej przez Komendę Powiatową Policji w Garwolinie.

Dyskusja

15.15 - 17.00 Sekcja VII (Sala 305)

Wielokulturowość – szansą czy zagrożeniem dla współczesnego społeczeństwa obywatelskiego?

Moderatorzy - dr **Michał Urbańczyk** (UAM, Poznań, Polska), doc. dr **Halina Turkiewicz** (SNPL i LUE, Wilno, Litwa)

1. **Dr Michał Urbańczyk** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
Aksjologiczne fundamenty wspólnoty i jej bezpieczeństwa w Europie XXI wieku.

2. **Dr Przemysław Marcin Żukowski** (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
Przedstawiciele mniejszości narodowych wśród uczonych na polskich państwowych uniwersytetach w okresie II Rzeczypospolitej.
3. **Doc. dr Halina Turkiewicz** (SNPL i Litewski Uniwersytet Edukologiczny, Wilno, Litwa)
Proza Tadeusza Konwickiego. Dialog wielokulturowy.
4. **Mgr Tomasz Wicha** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska)
Prawo i Sprawiedliwość wobec mniejszości narodowych - rywalizacja czy akomodacja?
5. **Mgr Anna Zemek-Włodek** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Polska)
Ochrona dziedzictwa kulturowego Sądecczyzny.

17.00 - 17.30 Przerwa na kawę

17.30 - 19.30 Sekcja VIII (Sala 305)

Retoryka i symbolika narodowa w kontekście wielokulturowości

Moderatorzy - prof. nadzw. dr hab. **Józef Koredczuk** (UWr, Wrocław, Polska), doc. dr **Barbara Dwilewicz** (SNPL i LUE, Wilno, Litwa)

1. **Prof. nadzw. dr hab. Józef Koredczuk** (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
Poglądy Seweryna Wysłoucha na temat mniejszości narodowych i ich współczesne antecedencje.
2. **Mgr Agata Blaszczyk-Sawyer** (Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn, Wielka Brytania)
Polska diaspora w społeczeństwie wielokulturowym. Analiza procesu osiedleńczego polskich uchodźców politycznych w Wielkiej Brytanii po II wojnie światowej.
3. **Dr Grażyna Szumlicka-Rychlik** (Towarzystwo Naukowe Płockie, Płock, Polska)
Cmentarze innych wyznań religijnych jako świadectwo wielokulturowości Płocka.
4. **Dr Irena Fedorowicz** (SNPL i Uniwersytet Wileński, Wilno, Litwa)
Filologia „kłopotliwej mniejszości”. Wczoraj i dzisiaj polonistyki na Uniwersytecie Wileńskim.
5. **Doc. dr Barbara Dwilewicz** (SNPL i Litewski Uniwersytet Edukologiczny, Wilno, Litwa)
O języku polskiej mniejszości na Litwie polemicznie.

Dyskusja

20.00 Uroczysta kolacja w restauracji Domu Kultury Polskiej „Pan Tadeusz”

Dzień trzeci – 30 kwietnia 2016 roku (sobota)

09.00 - 11.30 Sesja II - plenarna (**Sala Koncertowa**)

Przewodniczą: prof. dr **Henryk Malewski** (SNPL), prof. UwB, dr hab. **Jarosław Wołkonowski** (UwB), prof. APS, dr hab. **Andrzej Urbanek** (APS)

1. Prof. nadzw. dr hab. Jarosław Wołkonowski (SNPL i Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie, Litwa - Polska)

Konwencja Ramowa o ochronie mniejszości narodowych - sukces czy porażka? Model i stan obecny relacji mniejszość narodowa a większość w państwach Europy.

2. Prof. nadzw. dr hab. Andrzej Urbanek (Akademia Pomorska w Słupsku, Polska)

Mniejszości narodowe a kwestie bezpieczeństwa narodowego.

3. Wystąpienia syntezujące moderatorów sekcji tematycznych i podsumowanie obrad:

- sprawozdanie z obrad sekcji I:
  - sprawozdanie z obrad sekcji II:
  - sprawozdanie z obrad sekcji III:
  - sprawozdanie z obrad sekcji IV:
  - sprawozdanie z obrad sekcji V:
  - sprawozdanie z obrad sekcji VI:
  - sprawozdanie z obrad sekcji VII:
  - sprawozdanie z obrad sekcji VIII:
- zamknięcie konferencji.**

14.00 - Obiad

30 kwietnia 2016 roku (sobota) uczestnicy konferencji „Mniejszości narodowe – szansą, wyzwaniem czy zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego?” są zaproszeni na symposium naukowe powiązane z obchodami 1050 rocznicy Chrztu Polski pt. „Panno Święta co Jasnej bronisz Częstochowy i w Ostrej świecisz Bramie“ oraz oratorium Jana Kantego Pawлуśkiewicza i Leszka Aleksandra Moczulskiego " Nieszpory Ludźmierskie " z udziałem chóru, orkiestry i znanych solistów (Hanny Banaszak, Beaty Rybotyckiej, Jacka Wójcickiego, Zbigniewa Wodeckiego i in.) w kościele pod wezwaniem Św. Ducha w Wilnie:

11.30 – 14.00 Obrady (Sala Koncertowa DKP w Wilnie)

18.00 – Koncert w kościele pod wezwaniem Św. Ducha w Wilnie

Rada Naukowa Konferencji:

prof. dr hab. **Halina Taborska** (Rektor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie, Londyn, Wielka Brytania)

prof. dr hab. **Romuald Brazis** (Prezydent *Universitas Studiorum Polona Vilnensis*, Wilno, Litwa)

prof. dr hab. **Roman Drozd** (Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku, Polska)

prof. dr hab. **Joanna Januszewska-Jurkiewicz** (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska)

prof. dr hab. **Marceli Kosman** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)

prof. nadzw. dr hab. **Leszek F. Korzeniowski** (Prezes Europejskiego Stowarzyszenia Nauk o Bezpieczeństwie *EUROPEAN ASSOCIATION for SECURITY*, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska)

prof. dr hab. **Zbigniew Kruszewski** (Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, Rektor Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku, Polska)

prof. dr hab. **Zbigniew Kurcz** (Dyrektor Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, Polska)

prof. dr **Šarūnas Liekis** (Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dyplomacji Uniwersytetu im. Witolda Wielkiego, Kowno, Litwa)

prof. dr **Henryk Malewski** (Prezes Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy, Uniwersytet im. Michała Romera, Wilno, Litwa)

prof. dr hab. **Maciej Marszał** (Prezes Polskiego Towarzystwa Myśli Politycznej, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Polska)

prof. dr hab. **Mykhaylo Mykiyevych** (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Lwów, Ukraina)

prof. dr hab. **Alvydas Nikžentaitis** (Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa)

prof. dr hab. **Jolanta Sikorska-Kulesza** (Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska)

dr hab. **Andrzej Urbanek**, prof. APS (Dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku, Polska)

dr hab. **Jarosław Wołkonowski**, prof. UwB (Dziekan Filii UwB w Wilnie, Litwa, Polska)

Komitet Organizacyjny Konferencji:

Przewodniczący: prof. dr Henryk Malewski (SNPL)

dr hab. Jarosław Wołkonowski, prof. UwB

dr hab. Andrzej Urbanek, prof. APS

Członkowie: dr Katarzyna Miksza (SNPL)

prof. dr Wojciech Stankiewicz (SNPL)

dr Irena Fedorowicz (SNPL)

dr Elżbieta Kuzborska (SNPL)

prof. nadzw. dr hab. Mieczysława Zdanowicz (Filia UwB w Wilnie)

dr Adam Bartnicki (Filia UwB w Wilnie)

dr Tomasz Pączek (IBN AP w Słupsku)

dr Anna Rychły-Lipińska (IBN AP w Słupsku)